

EURÓPSKA INVESTIČNÁ BANKA

Európska investičná banka (EIB) podporuje ciele Európskej únie tým, že poskytuje dlhodobé financovanie projektov, záruky a poradenstvo. Podporuje projekty v rámci EÚ, ako aj mimo nej. Jej akcionármi sú členské štáty EÚ. EIB je väčšinovým akcionárom Európskeho investičného fondu (EIF) a spolu s ním tvorí skupinu EIB. V rámci investičného plánu pre Európu, ktorý navrhla Komisia, je skupina EIB súčasťou širšej stratégie, ktorej cieľom je prekonať veľkú medzeru v investíciách oslobodením investorov od niektorých rizík, ktoré sú spojené s projektmi.

PRÁVNY ZÁKLAD

- Články 308 a 309 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Ďalšie ustanovenia týkajúce sa EIB sa nachádzajú v článkoch 15, 126, 175, 209, 271, 287, 289 a 343 ZFEÚ.
- Protokol (č. 5) o štatúte Európskej investičnej banky a protokol (č. 28) o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, ktoré tvoria prílohy Zmluvy o Európskej únii (ZEU) a Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

CIELE

Podľa článku 309 ZFEÚ je úlohou EIB prispievať k vyváženému a vyrovnanému rozvoju vnútorného trhu v záujme Únie. EIB uľahčuje vo všetkých hospodárskych oblastiach financovanie projektov, ktoré:

- sú zamerané na rozvoj menej rozvinutých regiónov,
- sú zamerané na modernizáciu alebo konverziu podnikov alebo na vytváranie nových činností, ktoré nemôžu byť plne financované prostriedkami, ktoré sú dispozícii v jednotlivých členských štátoch,
- sú projektmi spoločného záujmu viacerých členských štátov.

Prispieva aj k podpore hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v Únii (článok 175 ZFEÚ a protokol č. 28). Podporuje tiež vykonávanie opatrení mimo EÚ, ktoré podporujú politiku EÚ v oblasti rozvojovej spolupráce (článok 209 ZFEÚ). Okrem toho podporuje vykonávanie cieľov stratégie Európa 2020.

Činnosti EIB sú zamerané na štyri prioritné oblasti: inovácie a zručnosti, prístup k financiám pre menšie podniky, klíma a životné prostredie a strategická infraštruktúra.

ZDROJE A NÁSTROJE

A. Zdroje

EIB využíva na plnenie svojich cieľov najmä vlastné prostriedky a medzinárodné kapitálové trhy (článok 309 ZFEÚ).

1. Vlastné zdroje

Vlastné zdroje poskytujú členovia EIB, t. j. členské štáty (článok 308 ZFEÚ). Príspevky jednotlivých členských štátov k základnému imaniu sú stanovené v článku 4 štatútu EIB a ich výška je určená podľa hospodárskej váhy členských štátov. S cieľom posilniť úlohu EIB pri financovaní hospodárstva a podporovaní rastu v Únii Európska rada v júni 2012 odporučila zvýšenie upísaného splateného základného imania o 10 miliárd EUR. Rada guvernérov EIB prijala jednomyseľné rozhodnutie (článok 4 ods. 3 štatútu) o tomto zvýšení základného imania, ktoré nadobudlo účinnosť 31. decembra 2012. Celková výška upísaného imania sa tak zvýšila na 242,4 miliardy EUR a upísané a splatené základné imanie sa zvýšilo o 10 miliárd EUR na 21,6 miliardy EUR.

2. Kapitálové trhy

EIB získava väčšiu časť svojich úverových zdrojov na medzinárodných kapitálových trhoch, najmä prostredníctvom emisií dlhopisov. EIB je jedným z najväčších nadnárodných poskytovateľov úverov na svete. Na dosiahnutie nákladovo efektívneho financovania je potrebný vynikajúci úverový rating. Najvýznamnejšie ratingové agentúry v súčasnosti hodnotia EIB najvyšším ratingom, čo odráža kvalitu jej úverového portfólia. EIB všeobecne financuje tretinu každého projektu, ale podporné financovanie môže dosiahnuť až 50 %.

B. Nástroje

EIB používa širokú škálu rôznych nástrojov, najviac ale úvery a záruky. Boli však vyvinuté aj rôzne iné, inovatívnejšie nástroje s rizikovejším profilom. Majú sa tiež vypracovať ďalšie nástroje, aj v spolupráci s inými inštitúciami Únie. Finančné prostriedky, ktoré poskytuje EIB, sa môžu kombinovať s financovaním z iných zdrojov EÚ (okrem iného z rozpočtu EÚ), pričom tento postup sa nazýva kombinované financovanie. Okrem financovania projektov je jednou z činností EIB aj poradenstvo.

Prostriedky sa požičiavajú hlavne formou priamych alebo sprostredkovaných úverov. Priame úvery na projekty podliehajú určitým podmienkam, napr. celkové investičné náklady musia byť vyššie ako 25 miliónov EUR, a úver môže pokryť najviac 50 % nákladov na projekt. Sprostredkované úvery spočívajú v požičaní prostriedkov miestnym bankám alebo iným sprostredkovateľom, ktoré nimi následne podporia konečného príjemcu. Väčšina úverov sa uskutočňuje v EÚ.

S cieľom zaistiť dodatočné finančné prostriedky pre veľké projekty v oblasti infraštruktúry v EÚ, najmä v kľúčových odvetviach energetiky, dopravy a informačných technológií, bola vytvorená iniciatíva dlhopisov na projekty v rámci stratégie Európa 2020. Pilotná fáza preskúmania uskutočniteľnosti návrhu sa začala v lete 2012. Pokračovala až do konca roku 2014, čo bol konečný termín na schválenie projektov, a finančná uzávierka sa musela uskutočniť do konca roku 2016. Vzhľadom na

svoje skúsenosti a odborné znalosti zohrala EIB v tejto iniciatíve kľúčovú úlohu. Realizovala pilotnú fázu tým, že poskytovala tzv. zvýšenie kreditnej kvality formou podriadených dlhových nástrojov. V dôsledku toho sú mechanizmy na zvýšenie kreditnej kvality projektových dlhopisov teraz začlenené do Nástroja na prepájanie Európy na programové obdobie 2014 – 2020 a stali sa súčasťou štandardnej ponuky produktov EIB.

Okrem poskytovania dlhodobého financovania EIB poskytuje aj poradenstvo týkajúce sa projektov v oblasti infraštruktúry. Napríklad prostredníctvom nástroja Spoločná pomoc na podporu projektov v európskych regiónoch (JASPERS) pre nové a budúce členské štáty poskytuje technické, hospodárske a finančné poradenstvo v celom projektovom cykle s cieľom optimalizovať využitie peňazí z fondov EÚ (Európsky fond regionálneho rozvoja, Kohézny fond, Nástroj na prepájanie Európy a nástroj predvstupovej pomoci).

RIADENIE A ŠTRUKTÚRA

A. Riadenie

EIB má podľa článku 308 ZFEÚ právnu subjektivitu. Banka je spravovaná a riadená Radou guvernérov, Správnou radou a predstavenstvom (článok 6 štatútu). Činnosť banky kontroluje výbor audítorov (článok 12 štatútu).

1. Rada guvernérov

a. Zloženie

Rada guvernérov sa skladá z ministrov vymenovaných členskými štátmi (článok 7 ods. 1 štatútu).

b. Úlohy

Rada guvernérov stanovuje všeobecné smernice pre úverovú politiku banky a dohliada nad ich vykonávaním (článok 7 ods. 2 štatútu). Podľa článku 7 ods. 3 štatútu musí Rada guvernérov:

- rozhodovať o navýšení upísaného kapitálu,
- stanovovať zásady uplatňované pri financovaní operácií vykonávaných v rámci úloh banky,
- vykonávať predpísané právomoci na vymenovanie a povinné odvolanie členov Správnej rady a predstavenstva,
- rozhodovať o poskytovaní finančných prostriedkov na investičné operácie, ktoré sa majú úplne alebo čiastočne uskutočniť mimo územia EÚ,
- schvaľovať výročnú správu Správnej rady, ročnú súvahu, výkaz ziskov a strát a rokovací poriadok banky.

Vymenúva šiestich členov výboru audítorov (článok 12 ods. 1 štatútu), ako aj členov Správnej rady (článok 9 ods. 2 štatútu) a členov predstavenstva (článok 11 ods. 1 štatútu).

2. Správna rada

a. Zloženie

Správna rada sa skladá z 28 správcov a 18 zástupcov. Správcov menuje Rada guvernérov na päť rokov. Každý členský štát, ako aj Komisia navrhne jedného správcu (článok 9 ods. 2 štatútu).

b. Úlohy (článok 9 štatútu)

Správna rada rozhoduje o:

- poskytovaní finančných prostriedkov, najmä vo forme úverov a záruk,
- prijímaní pôžičiek,
- úrokových sadzbách na poskytnuté pôžičky, ako aj províziách a iných poplatkoch.

Zabezpečuje, aby bola banka riadne riadená a spravovaná v súlade so zmluvami a štatútom a so všeobecnými smernicami stanovenými Radou guvernérov.

3. Predstavenstvo

a. Zloženie

Predstavenstvo sa skladá z predsedu a ôsmich podpredsedov menovaných na šesť rokov Radou guvernérov na návrh Správnej rady. Môžu byť vymenovaní znovu (článok 11 ods. 1 štatútu).

b. Úlohy

Predstavenstvo je zodpovedné za bežný chod banky pod dohľadom predsedu a pod dozorom Správnej rady. Pripravuje rozhodnutia Správnej rady a zabezpečuje ich vykonávanie (článok 11 ods. 3 štatútu).

4. Výbor audítorov (článok 12 štatútu)

a. Zloženie

Výbor audítorov pozostáva zo šiestich členov vymenovaných Radou guvernérov (článok 12 ods. 1 štatútu).

b. Úlohy

Výbor audítorov každoročne overuje, či operácie banky boli vykonané a jej účtovné knihy vedené správnym spôsobom. Na tento účel overuje, či operácie banky boli vykonané v súlade s formálnymi náležitosťami a postupmi stanovenými štatútom a rokovacím poriadkom (článok 12 ods. 2 štatútu). Výbor potvrdzuje, či finančné výkazy, ako aj akékoľvek ostatné finančné informácie obsiahnuté v ročnej účtovnej závierke zostavenej Správnou radou poskytujú pravdivý a verný obraz o finančnej pozícii banky (článok 12 ods. 3 štatútu).

B. Štruktúra

Skupina EIB bola založená v roku 2000 a tvorí ju EIB a Európsky investičný fond (EIF). Európsky investičný fond (EIF) vznikol v roku 1994 a bol zriadený ako verejno-súkromné partnerstvo (VSP) s tromi hlavnými skupinami akcionárov: EIB ako

väčšinovým akcionárom s podielom 62,2 %, Komisiou (30 %) a viacerými verejnými a súkromnými finančnými inštitúciami (7,8 %). EIF poskytuje nástroje rizikového kapitálu v rôznych formách, napr. vo forme rizikového kapitálu. EIF poskytuje úvery najmä malým a stredným podnikom (MSP) a využíva celý rad inovatívnych nástrojov s cieľom zlepšiť prístup MSP k financovaniu.

INVESTIČNÝ PLÁN PRE EURÓPU

Európska únia trpí od začiatku svetovej hospodárskej a finančnej krízy nízkou úrovňou investícií. Oznámenie Komisie s názvom Investičný plán pre Európu ([COM\(2014\)0903](#)) poskytuje usmernenia, ako oživiť investície v EÚ, vytvárať pracovné miesta a podporovať dlhodobý rast a konkurencieschopnosť. Legislatívny rámec pre túto novú iniciatívu bol predložený v návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom fonde pre strategické investície (EFSI) (COM(2015)0010). Nariadenie bolo prijaté 25. júna 2015. EFSI má vytvárať súkromné investície prostredníctvom mobilizácie verejných finančných prostriedkov a vytvoriť prostredie priaznivé pre podnikanie. Počiatočná záruka EÚ pre EIB vo výške 16 miliárd EUR spolu so záväzkom samotnej EIB vo výške 5 miliárd EUR zmobilizuje súkromné finančné prostriedky, čo by malo priniesť dodatočné finančné prostriedky na investície vo výške 315 miliárd EUR. Tento plán nemá nahradiť existujúce programy EÚ a EIB, ale ich má dopĺňať.

Nariadením o EFSI sa tiež zriadilo Európske centrum investičného poradenstva (EIAH), ktorého cieľom je poskytovať poradenstvo a technickú pomoc pri identifikácii, príprave a vypracúvaní investičných projektov. EIAH je partnerstvom medzi EIB a Komisiou, ktoré naň obe finančne prispievajú. Funguje v rámci EIB, ktorá je zodpovedná za jeho riadenie.

V decembri 2017 bolo prijaté tzv. nariadenie EFSI 2.0, ktoré nadobudlo platnosť 1. januára 2018 a ktoré predlžuje trvanie EFSI (do konca roku 2020) a obsahuje ďalšie zlepšenia fondu a EIAH. Jedným z kľúčových prvkov je zvýšenie záruky EÚ na 26 miliárd EUR a záväzku EIB na 7,5 miliardy EUR s cieľom mobilizovať 500 miliárd EUR dodatočných finančných zdrojov na investície.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Výbor Parlamentu každý rok skúma činnosti EIB a predkladá správu na plenárnu schôdzu, na ktorú je prizvaný prezident EIB. Parlament 27. apríla 2017 prijal uznesenie o výročnej správe EIB za rok 2015. V uznesení sa požadovali podrobnejšie informácie o hospodárskom, sociálnom a environmentálnom vplyve a o pridanej hodnote jej operácií. EIB bola dôrazne vyzvaná, aby obnovila hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť ako primárny cieľ verejnej politiky. Parlament uvítal úsilie EIF zamerané na vykonávanie iniciatívy na podporu MSP a návrh Komisie na predĺženie iniciatívy do roku 2020. Parlament tiež vyzval EIB, aby zvýšila rizikový profil intervencií, najmä pri podpore MSP alebo operácií v ekonomicky znevýhodnených regiónoch, a zároveň si udržala rating AAA. Rovnako EIB požiadal, aby napravila súčasné geografické nerovnováhy a odvetvovú koncentráciu portfólia EFSI.

Podľa platného nariadenia Parlament schvaľuje generálneho riaditeľa a zástupcu generálneho riaditeľa EFSI. Ročné pridelené prostriedky z rozpočtu Únie do záručného

fondy schvaľuje Parlament a Rada v rámci ročného rozpočtového postupu. EIB a Komisia majú viaceré oznamovacie povinnosti voči Parlamentu, napríklad výročné správy, ad hoc vypočutia a žiadosti o informácie.

Parlament sa ako spoluzákonodarca zúčastnil na rokovaníach o návrhu EFSI 2.0.

Dario Paternoster / Dražen Rakić
05/2019

